

ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย

The Effects of Project Approach on Economics Literacy of Young Children

นิตยา อิมหิรัญ¹, ปิยะนันท์ หิรัณยชัยโลทร² และ ปัทมาวดี เลห์มมงคล³

Nittaya Imhiran¹, Piyanan Hirunchalothorn² and Pattamavadi Lehmongkol³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{1,2,3}Faculty of Education, Kasetsart University, Thailand.

E-mail: ¹nittaya_10363@hotmail.com, ²piyananku54@gmail.com, ³fedupdl@ku.ac.th

Received December July 8, 2021; Revised July 28, 2021; Accepted August 2, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ คือ โครงการนม โครงการกล้วย 2) แบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความขาดแคลนและการเลือก ด้านการวางแผนการเงิน และด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีคะแนนเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยสูงขึ้นก่อนการจัดประสบการณ์ ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 และหลังการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.10 โดยเด็กปฐมวัยมีการพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการเงิน ด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค และด้านความขาดแคลนและการเลือกตามลำดับ

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์แบบโครงการ; การรู้เศรษฐศาสตร์; เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this study was to compare the economics literacy of young children before and after providing a project approach. The subjects used in the study were 25 boys and girls, aged between 5 – 6 years old. They were studying in kindergarten level 2, the second semester of the academic year 2019 at Suraomai School, Suan Luang District Office, Bangkok. The instruments of this study were plans of a project approach including Milk Project and Banana Project, an assessment form of economics literacy which consisted of 3 aspects as scarcity and choice, financial planning, and consumer and producer roles. Analysis data by frequency, percentage, mean, standard division, and content analysis.

The results showed that young children who have been participated in the project approach had higher economics literacy than before attending learning activities than pretest mean scores was 5.64, standard deviation of 1.03, had the post-test mean scores was 14.88, standard deviation of 2.10 young childhood behavior of knowledge economics increased 3 areas, financial planning had the highest average score, consumer and producer roles, scarcity and choice respectively.

Keywords: Project Approach; Economics Literacy; young children

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมเด็กสู่อนาคต เด็กเมื่อเกิดมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติตามประเพณี การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญา และความเชื่อของบุคคลในครอบครัว ส่งผลต่อพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก หากเด็กปฐมวัยได้รับการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย ผ่านการลงมือกระทำอย่างมีความหมาย ที่เหมาะสมตามช่วงวัยของเด็ก ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิต เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

เนื่องจากเศรษฐศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยเหตุผล การตัดสินใจ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จะทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาจก่อให้เกิดรายได้ในการคิดค้นสร้างผลิตภัณฑ์ซึ่งเกิดความพึงพอใจตามมาในที่สุด ซึ่งเศรษฐศาสตร์จะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีแนวทางคิดอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจเลือกได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการรู้เศรษฐศาสตร์ไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2555) การรู้เศรษฐศาสตร์ จึงเป็นการนำเด็กสู่วิธีการคิด การตัดสินใจอย่างชาญฉลาด เด็กสามารถใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งจะช่วยให้เด็กรู้จักการจัดการการเงินของตนเอง เป็นการเตรียมความพร้อมการเป็นสมาชิกในสังคมอย่างมีคุณภาพ

การรู้เศรษฐศาสตร์ในระดับปฐมวัย เป็นการศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานของเด็ก Ohio's Department of education (2011) กล่าวว่า การรู้เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง บนพื้นฐานการใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีอยู่จำกัด เรียนรู้เกี่ยวกับผลิต และบริโภค เด็กเข้าใจว่าสินค้าและบริการมีอยู่ที่ไหนบ้าง มีวิธีการได้มาอย่างไร และมีความรับผิดชอบต่อการใช้ รู้จักรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า สอดคล้องกับ Pennsylvania Department of Education (2014) ที่อธิบายว่า การรู้เศรษฐศาสตร์ จะช่วยให้เด็กมีแนวทางคิดอย่างเป็นระบบ ทำให้เข้าใจที่มาของเรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการรู้เศรษฐศาสตร์ไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ เด็กสามารถใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกวิธี ซึ่งการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับความต้องการและการเลือก การวางแผนการเงิน และการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค การออกแบบตราของสินค้า ซึ่งเด็กสามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้

การส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยผู้ศึกษาสนใจการจัดประสบการณ์แบบโครงการมาใช้ในการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เปิดโอกาสให้เด็กตั้งคำถาม สืบค้นข้อมูลในสิ่งที่ตนเองสนใจ ซึ่งในแต่ละระยะของโครงการ เด็กสืบค้นข้อมูลผ่านการทำกิจกรรมบทบาทสมมติ การไปศึกษานอกสถานที่ การประกอบอาหาร เป็นต้น ในการทำกิจกรรมจะช่วยให้ได้เรียนรู้แหล่งที่มาของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการ นอกจากนี้การทำกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสะท้อนความรู้ที่ได้รับจากการทำโครงการ จะทำให้เด็กรู้จักการใช้วัสดุเหลือใช้ การประหยัด และเห็นคุณค่าของสิ่งของที่มีอยู่ (วรรณท รักสกุลไทย และคณะ, 2559) การจัดประสบการณ์ให้เด็กตามความสามารถและความสนใจ โดยเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Dewey ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการสอนให้เด็กเป็นนักคิด เด็กต้องมีสุขภาพร่างกาย อารมณ์ และสังคมที่ดี จำเป็นต้องได้รับการท้าทายทางสติปัญญาและการสนับสนุนจากผู้ใหญ่

จากภาพปัญหาในสังคมและการพัฒนาระบบการคิดอย่างเป็นระบบของเด็กปฐมวัย จึงมีความจำเป็นต้องหาแนวทางดำเนินการแก้ไข ซึ่งการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย เกี่ยวข้องกับความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเด็ก เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและทำกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการเพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย โดยการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับความขาดแคลนและการเลือก การวางแผนการเงิน และบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค เพื่อให้เด็กสามารถใช้ชีวิตประจำวันอย่างรู้เท่าทัน มีการคิดที่เป็นระบบ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง จะมีส่วนช่วยให้เด็กเป็นคนที่มีประสิทธิภาพสำเร็จได้ในอนาคต ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษากับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม

1. การจัดประสบการณ์แบบโครงการ

วรนาท รักสกุลไทย และคณะ (2559) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูลอย่างลุ่มลึกในเรื่องที่ตนเองสนใจที่จะศึกษา โดยเรื่องที่เด็กสนใจจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก มีความหมายต่อการดำเนินชีวิตของเด็ก มีการบูรณาการ ศาสตร์ต่าง ๆ เข้าไปในการจัดประสบการณ์ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเริ่มต้นเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ระยะพัฒนา และระยะสรุปและจัดแสดงผลงาน

2. การรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย

Pennsylvania Department of Education (2014) กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์ เกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมของเด็กที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุและผล การได้มาของเงิน วิธีการออมเงิน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ การแยกแยะระหว่างความต้องการและความจำเป็นในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับเด็ก 3 ด้าน คือ ความขาดแคลนและทางเลือกตลาด และระบบเศรษฐกิจและ หน้าที่ของรัฐบาลในการจัดการระบบเศรษฐกิจ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Borg (2017) ได้ศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับการใช้เงิน ความเต็มใจในการแบ่งปันทรัพยากรกับเพื่อน และแหล่งความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ที่เด็กควรรู้ ของเด็กอายุ 5-6 ปี ในโรงเรียนอนุบาล ประเทศสวีเดน จำนวน 53 คน โดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การศึกษาพบว่า (1) การใช้เงิน (2) การแบ่งปันทรัพยากร (3) การเลือกสิ่งต่าง ๆ (4) ความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยเข้าใจระบบเศรษฐกิจหรือเศรษฐศาสตร์นั้น สอนโดยผ่านสื่อการเรียนรู้ การศึกษานี้ใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ คือ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการทำกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดขึ้น และ ทฤษฎีของ Bandura ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นการถ่ายทอดประสบการณ์ 3 แบบดังนี้ 1. Enactive representation 2. Iconic representation และ 3. Symbolic representation เด็กปฐมวัยมีความสามารถ การทำความเข้าใจข้อมูลที่ซับซ้อน และสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ หากได้รับการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย

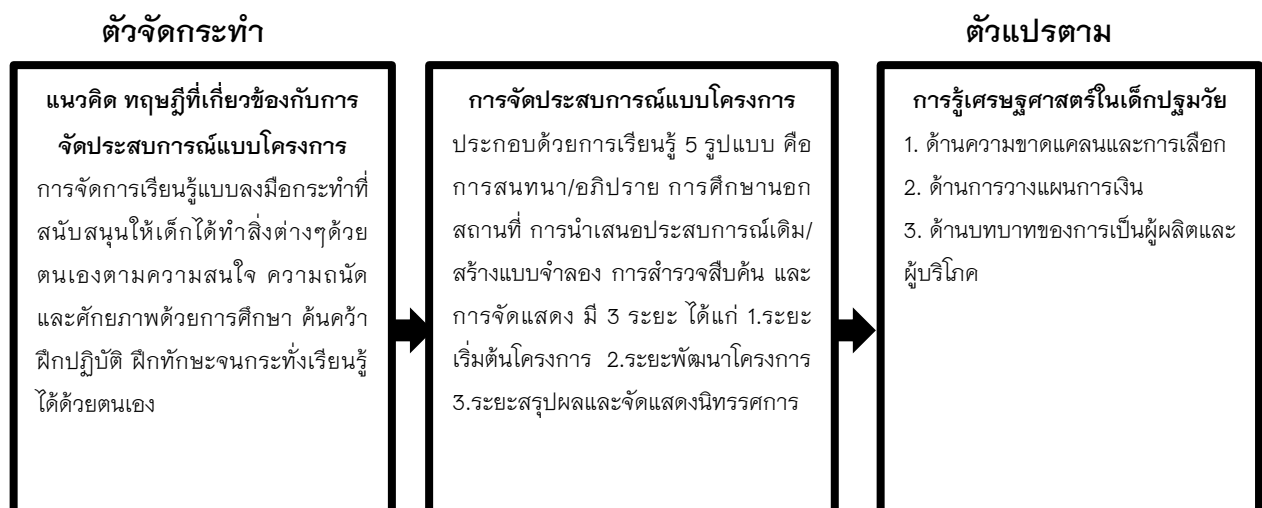
กานต์กมล นาบุญพัฒนา (2561) ศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการผลงานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องเงินของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 20 คน โรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการผสานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบประเมินการรู้เรื่องเงินสำหรับเด็กปฐมวัย และแบบบันทึกพฤติกรรมการรู้เรื่องเงินของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการผสานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีคะแนนเฉลี่ยการรู้เรื่องการเงินหลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทั้งโดยรวมและรายด้าน

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่า การส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี ผู้ศึกษาได้เลือกการจัดประสบการณ์แบบโครงการเพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย เนื่องจากการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีกระบวนการที่สามารถทำให้เด็กเรียนรู้แหล่งที่มาแสดงบทบาทสมมติ เล่าประสบการณ์ ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ และนำเสนอผลงานที่ได้ทำในหัวข้อที่สนใจร่วมกัน ซึ่งเป็นวิธีการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยได้รูปแบบหนึ่ง

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้ศึกษากำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ของ John Dewey, Elementary CORE Academy และ แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เศรษฐศาสตร์ของ Pennsylvania Department of Education โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้ศึกษามีวิธีการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นครูประจำชั้น

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวจัดกระทำ คือ การจัดประสบการณ์แบบโครงการ

2.2 ตัวแปรตาม คือ การรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการ นม และโครงการกล้วยโครงการละ 4 สัปดาห์รวม 8 สัปดาห์ โดยศึกษา เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (วรนาท รักสกุลไทย และคณะ, 2559; Chard, 2014; Utah State Office of Education, 2003) นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2 แบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย 3 ด้าน มีจำนวนทั้งหมด 3 ชุด ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยของ Pennsylvania Department of Education (2014) Ohio's Department of Education (2011) และ สถาบันส่งเสริมคุณภาพวิชาการ (2562) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย และ ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ (Federal Reserve Bank of St. Louis, 2015)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้ศึกษาทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตสวนหลวง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้ศึกษาทำการประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ โดยทำการประเมินเด็กในช่วงเวลาของกิจกรรมสร้างสรรค์ เวลา 09.40 - 10.20 น. แล้วบันทึกผลการประเมิน

4.3 ทำการจัดประสบการณ์แบบโครงการตามแผนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ไปใช้กับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 โครงการ วันละ 30 นาที ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในช่วงเวลา 09.00 - 09.30 น.

4.4 เมื่อเสร็จสิ้นการจัดประสบการณ์แบบโครงการแล้ว ผู้ศึกษาทำการประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลด้วยตนเอง โดยใช้แบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย

ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ทำการประเมินเด็กในช่วงเวลาของกิจกรรมสร้างสรรค์ เวลา 09.40 – 10.20 น. แล้วบันทึกผลการประเมิน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ย (μ)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมและการประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเรียบเรียงเชิงพรรณนา

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยโดย “คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” รหัส KUREC-SS63/050 ลงวันที่ 1 เมษายน 2563

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงปริมาณ การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยในภาพรวมก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยในภาพรวมก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (คะแนนเต็ม 18 คะแนน) (N=25)

การรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย	μ	σ
ก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	5.64	1.03
หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	14.88	2.10

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยในภาพรวมก่อนการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 และหลังการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.10 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ โดยทั้ง 3 ด้าน มีคะแนนดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยรายด้านก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (คะแนนเต็ม 6 คะแนน) (N=25)

ด้านความขาดแคลนและการเลือก	μ	σ
ก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	1.64	0.75
หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	4.72	1.06
ด้านการวางแผนการเงิน	μ	σ
ก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	2.12	0.72
หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	5.16	0.74
ด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค	μ	σ
ก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	1.80	0.86
หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ	4.96	0.93

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า หลังจากที่ได้เด็กได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการแล้ว ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าสูงขึ้น อธิบายได้ดังนี้

ด้านความขาดแคลนและการเลือกก่อนการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 และหลังการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์ มีคะแนนเฉลี่ยด้านความขาดแคลนและการเลือก สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

ด้านการวางแผนการเงิน ก่อนการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 และ หลังการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.16 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์ มีคะแนนเฉลี่ยด้านการวางแผนการเงิน สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

ด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค ก่อนการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 และหลังการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการสังเกตพฤติกรรมขณะการจัดประสบการณ์แบบโครงการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาได้ทำการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ พบว่า

1. **ด้านความขาดแคลนและการเลือก** ในระยะที่ทำโครงการ นม เด็กนำเสนอประสบการณ์เดิมในรูปแบบของการ ประดิษฐ์ จากการสังเกต เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเลือกใช้วัสดุเหลือใช้ เช่น กล่องกระดาษ ที่มีอยู่มาทำงานศิลปะได้ ยังไม่รู้จักประหยัดในการใช้สิ่งของต่าง ๆ และต้องแบ่งปันให้เพื่อนใช้ร่วมกัน ซึ่งเด็กส่วนใหญ่ไม่ยอมแบ่งปัน ครูให้คำแนะนำในการเลือกสิ่งของเครื่องใช้ เนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงเด็กมีทิศทางที่ดีขึ้น จากการทำกิจกรรมโครงการกล้วย เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกดีขึ้น เด็กเลือกใช้ส่วนต่าง ๆ ของต้นกล้วยมา

ทำงานศิลปะแบบกลุ่ม สามารถบอกได้ว่าสิ่งของที่ใช้ในกิจกรรมมีจำกัดและแบ่งปันได้ บอกได้ว่าความต้องการของตนเองนั้นจำเป็นหรือไม่ แต่บางครั้งการเลือกของเด็กก็มาจากความต้องการ เพราะเป็นวัยที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กส่วนใหญ่สามารถเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีอยู่ในห้องเรียนนำมาประดิษฐ์เป็นของเล่น ของใช้ได้มากขึ้น

2. ด้านการวางแผนการเงิน ในระยะที่ทำโครงการนม เด็กส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เงินซื้อของค่อนข้างน้อย เด็กยังไม่ รู้จักที่มาของเงิน บอกได้แค่ว่าได้เงินมาจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนการเงินโดยการให้เด็กดูวิดีโอ จากการศึกษาสังเกตการเปลี่ยนแปลงเด็กมีทิศทางที่ดีขึ้นจากการทำกิจกรรมโครงการกล้วย เด็กส่วนใหญ่รู้ค่าของเงินและเข้าใจการวางแผนก่อนใช้เงินมากขึ้น สามารถบอกได้ว่าตนเองจะออมเงินวันละกี่บาท เริ่มมีจุดประสงค์ที่แน่นอนในการออมเงิน เด็กทำกิจกรรม “พ่อค้าตัวน้อย” นำเค้กกล้วยหอมไปขายที่ตลาดนัดโรงเรียน ทำให้เด็กเข้าใจการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน และการได้เงินมามากยิ่งขึ้น

3. ด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค ในระยะการทำโครงการ นม เด็กมีความสนใจเกี่ยวกับแหล่งที่มาของนม ครูจัดบันทึกคำถามของเด็ก เพื่อนำไปจัดกิจกรรมเพื่อหาคำตอบในระยะต่อไป เด็กส่วนใหญ่เข้าใจบทบาทของการเป็นผู้ผลิต จากการไปทัศนศึกษาที่ฟาร์มวัวและฟาร์มแพะ ทำให้เด็กรู้วามที่มาจากสัตว์ ได้แก่ นมวัว นมแพะ และเข้าใจการเป็นผู้บริโภคมากขึ้น จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงในโครงการ กล้วย เด็กส่วนใหญ่สามารถบอกแหล่งที่มาของกล้วยได้ บอกได้ว่ากล้วยมาจากไหน จากนั้นเด็กทำกิจกรรมประกอบอาหารจากกล้วย “ทำขนมกล้วย” และออกแบบห่อใส่ขนมกล้วย โดยใช้ใบตองมาพับเป็นรูปทรงต่าง ๆ ได้ดีมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ธรรมชาติเป็นฐาน สามารถพัฒนาทักษะการบริหารจัดการตนเองให้กับเด็กปฐมวัยได้ เนื่องจาก เด็กได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ จึงส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์สูงขึ้นได้ ผู้ศึกษามีข้อวิจารณ์ 2 ประเด็น คือ การจัดประสบการณ์แบบโครงการและการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดประสบการณ์แบบโครงการ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย จากเอกสาร หลักสูตร งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ และได้นำข้อมูลที่ศึกษา มาวิเคราะห์ทำความเข้าใจ จึงสามารถแบ่งองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ด้านความขาดแคลนและการเลือก 2. ด้านการวางแผนการเงิน และ 3. ด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค ในส่วนของการออกแบบกิจกรรมผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดและหลักการจัดประสบการณ์รูปแบบการจัดประสบการณ์ และวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ที่ใช้กับเด็กปฐมวัยในทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ วรรณาท รักสกุลไทย และคณะ (2559) และ Chard (2014) ได้อธิบายระยะในการจัด

ประสบการณ์แบบโครงการ สามารถแบ่งได้ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ ระยะที่ 3 สรุปโครงการ และศึกษางานของ Utah State Office of Education (2003) ที่นำเสนอ ลักษณะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการ สามารถแบ่งได้ 5 ลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การอภิปราย 2) การศึกษานอกสถานที่ 3) การนำเสนอประสบการณ์เดิม 4) การสืบค้น และ 5) การจัดแสดง

ผู้ศึกษาได้นำระยะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่ได้ศึกษาทั้งในและต่างประเทศมาปรับให้เหมาะสมตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้อง และเชื่อมโยงกัน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีกระบวนการคิดที่เป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับรู้ได้ ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ซึ่งผู้ศึกษาขอเสนอประเด็นเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่ค้นพบ มีดังนี้

1. การเลือกหัวข้อในการทำโครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เด็กได้รู้แหล่งที่มาของอาหาร ได้เรียนรู้การเป็นผู้ผลิต จากการไปทัศนศึกษา เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารและออกแบบสิ่งของเครื่องใช้ อีกทั้งพบว่า การเลือกหัวข้อในการศึกษา อาจเลือกหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของเด็ก สิ่งแวดล้อม หรือเป็นหัวข้อที่สามารถนำเด็กไปสู่กระบวนการรู้เศรษฐศาสตร์ได้

2. การทำกิจกรรมบทบาทสมมติ เด็กได้เรียนรู้การเป็นผู้บริโภค การซื้อขาย การรู้ค่าของเงิน เรียนรู้เกี่ยวกับเงินเหรียญ เงินธนบัตรที่ใช้ในชีวิตประจำวันของเด็ก และการวางแผนใช้เงิน ซึ่งก่อนทำกิจกรรมเด็กทุกคนต้องมีการวางแผนการใช้เงิน โดยเลือกของในใบรายการก่อน ที่จะไปซื้อ ซึ่งการทำกิจกรรมบทบาทสมมติยังช่วยให้เด็กเข้าใจการเป็นผู้บริโภคในอีกทางหนึ่งด้วย เนื่องจากเด็กเป็นผู้ซื้อ เด็กได้เลือกซื้อของที่มีประโยชน์ เชื่อมโยงไปถึงการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้

3. บทบาทของครูในการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ผู้ศึกษาพบว่า ครูมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เนื่องจากครูจะต้องช่วยเด็กออกแบบและดำเนินกิจกรรมในรูปแบบของโครงการที่สอดคล้องกับการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน และในหนึ่งกิจกรรม เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายเรื่อง เช่น เด็กทำกิจกรรมบทบาทสมมติ เด็กได้เรียนรู้การได้มาของเงิน การวางแผนการใช้งาน การเป็นผู้บริโภค การเลือกซื้อของตามความต้องการหรือความจำเป็นของตนเอง ดังนั้น การใช้สื่อและกระบวนการจัดประสบการณ์ของครู มีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยครูจะต้องเลือกสื่อที่ชัดเจน น่าสนใจ เข้าใจง่าย ตรงประเด็นกับเรื่องที่เด็กเรียนรู้ และใช้ภาษาในการสื่อสาร เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เหมาะสมกับวัย

จากเหตุผลดังกล่าวจึงถือได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการสามารถส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ วัฒนา มัคคสมัน (2555) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ เด็กได้ประเมินความสามารถของตนเอง จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยกระบวนการสามารถทำได้โดยการประดิษฐ์ ทำงานศิลปะ การทำอาหารสร้างแบบจำลอง หรือการแสดงความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ครูผู้สอนได้สนับสนุนให้เด็กได้ใช้ความคิด ความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องนั้น ๆ

2. การรู้เศรษฐกิจศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย พฤติกรรมทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความขาดแคลนและการเลือก ด้านการการวางแผนการเงิน และด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งจากการเปรียบเทียบผลคะแนนหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ พบว่า ด้านการวางแผนการเงิน มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 5.16 จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น เพราะ การจัดประสบการณ์แบบโครงการในแต่ละระยะ เด็กได้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงิน การซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน รู้ค่าของเงิน และวางแผนการใช้เงิน แปรรูปอาหารหรือออกแบบสิ่งของเครื่องใช้จากวัสดุที่มีไปขายทำให้ได้เงินมาใช้ เลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีอยู่นำมาทำเป็นของเล่นของใช้ ไม่ต้องซื้อใหม่ โดยผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ ผู้ศึกษามีประเด็นที่ค้นพบเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน ดังนี้

1. การวางแผนการใช้เงินเพื่อซื้อสิ่งของเครื่องใช้ที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของตนเอง ผู้ศึกษาพบว่า เด็กจะวางแผนการใช้เงินของตนเองได้นั้น เด็กจำเป็นต้องรู้ค่าของเงิน เด็กต้องรู้ว่าเงินมีเหรียญและมีธนบัตรอะไรบ้างที่เด็กใช้ในชีวิตประจำวัน เด็กรู้ค่าของเงินผ่านการทำกิจกรรมเล่นเกม “เกมนับเงิน” เด็กนับเงินของตนเอง สังเกตว่าตนเองมีเงินอะไรบ้าง จากนั้นเด็กทำกิจกรรมบทบาทสมมติเกี่ยวกับการซื้อ ขาย เรียนรู้วิธีการได้มาของเงิน ซึ่งการทำกิจกรรมบทบาทสมมติเด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้บริโภค แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้บริโภคที่ดี ซื้อสิ่งของเครื่องใช้ที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ใช้เงินอย่างรู้คุณค่า

2. เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการได้มาของเงินในรูปแบบต่าง ๆ จาก การซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ผ่านการทำกิจกรรมบทบาทสมมติและการนำไปขายจริงที่ตลาดนัดโรงเรียน พบว่า เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ทำให้รู้ที่มาของเงินว่ามาจากการขายของ ซึ่งเด็กในวัยนี้ยังไม่เข้าใจเรื่องการทอนเงินที่มีจำนวนมาก ครูคอยแนะนำ ให้เด็กรู้สึกว่าการเงินไม่ยากเกินไปสำหรับตนเอง

3. การออมเงิน เด็กเรียนรู้การออมเงินผ่านการทำกิจกรรมประดิษฐ์กระปุกออมสินจากกล่องนม เด็กได้หยอดเงินในกระปุกออมสินของตนเอง ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ใช้เงินอย่างรู้คุณค่า และรู้จักประหยัดอดออม นอกจากนี้เด็กทำกิจกรรมประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ด้วยตนเองจากการเลือกใช้วัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ เป็นการใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่าและไม่ต้องใช้เงินซื้อ เช่น การทำที่ใส่ดินสอจากกล่องนม การทำม้าก้านกล้วยเล่น การใช้ใบตองใส่อาหารแทนการซื้อจานพลาสติก เป็นต้น ซึ่งเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้เด็กรู้จักการประหยัด นำของที่มีอยู่มาประดิษฐ์ใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ จะเห็นได้ว่าการดำเนินกิจกรรมมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน โดยส่วนใหญ่เด็กได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเงิน เด็กมีโอกาสดูวางแผนการใช้เงิน ใช้เงินซื้อสิ่งของที่จำเป็น และมีการออมเงิน จากการทำกิจกรรมต่างๆในโครงการ จึงทำให้เด็กมีคะแนนเฉลี่ยด้านการวางแผนการเงินมากที่สุด ถึงแม้ว่าเรื่องการเงินจะเป็นเรื่องยากสำหรับเด็กปฐมวัย ถ้าได้รับการจัดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกัน และเหมาะสมกับวัยของเด็ก จะทำให้เด็กมีความคิดที่เป็นระบบ เด็กจะสามารถเรียนรู้เรื่องที่ยากได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bruner (1960, อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) ที่กล่าวว่า การนำเนื้อหาใดมาจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ต้องมีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่จะเรียนรู้ได้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวัย ดังนั้น

ครูสามารถจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอ นอกจากนี้ควรทำให้เนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องกัน ถ้าทราบว่าเนื้อหาวิชาใดเป็นสิ่งที่เด็กจะต้องเรียนรู้ หรือจะต้องใช้เมื่อเด็กโตขึ้น สามารถนำเนื้อหาวิชานั้นมาสอนให้เด็กตั้งแต่ที่ยังเล็ก ๆ ได้ โดยที่ปรับเนื้อหาวิชานั้น ให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก หรือใช้ภาษาที่เด็กจะเข้าใจได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ด้วยหลักการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ดังแผนภาพ

จากแผนภาพ ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดการจัดประสบการณ์แบบโครงการของ Chard (2014) และ Utah State Office of Education (2003) และการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยของ Pennsylvania Department of Education (2014) ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

1. Aspects as scarcity and Choice การตัดสินใจเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีอย่างรู้คุณค่าและมีเหตุผล เข้าใจการใช้สิ่งของเครื่องใช้มีจำกัดและเสนอที่จะแบ่งปัน แยกแยะความต้องการที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของตนเองได้

2. Financial planning การรู้คุณค่าของเงินเหรียญ เงินธนบัตร เข้าใจวิธีการได้มาของเงินในรูปแบบต่าง ๆ การซื้อขาย แลกเปลี่ยน การให้ค่าขนมการให้เงินเป็นรางวัลตอบแทน การเลือกซื้อสิ่งของเครื่องใช้มีประโยชน์ต่อตนเองและการออมเงินในรูปแบบต่าง ๆ

3. Consumer and Producer roles การเข้าใจการเป็นผู้ผลิต คือ ผู้ที่ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และผู้สร้างสิ่งของเครื่องใช้ เข้าใจการเป็นผู้บริโภค คือ ผู้ที่ใช้สิ่งของเครื่องใช้ เรียนรู้ที่มาและวิธีการได้มาของ

อาหารและสิ่งของเครื่องใช้ แปรรูปอาหารหรือออกแบบสิ่งของเครื่องใช้จากวัสดุที่มีอยู่ รวมถึงการออกแบบห่อ/ถุงใส่อาหาร เพื่อให้เป็นที่สนใจและปลอดภัยกับผู้บริโภค

จากการศึกษา การรู้ เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน สามารถส่งเสริมได้ด้วยกระบวนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเริ่มต้นโครงการ ระยะพัฒนาโครงการ และระยะสะท้อนและจัดแสดงนิทรรศการ ซึ่งในแต่ละระยะประกอบด้วยการเรียนรู้ 5 รูปแบบ คือ การสนทนา/อภิปราย การศึกษานอกสถานที่ การนำเสนอประสบการณ์เดิม/สร้างแบบจำลอง การสำรวจ สืบค้น และการจัดแสดง ซึ่งส่งผลให้เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีพฤติกรรมการรู้ เศรษฐศาสตร์สูงขึ้น

สรุป

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยการรู้ เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยในภาพรวมก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 และหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.10 โดยเด็กมีพฤติกรรมแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ความขาดแคลนและการเลือก เด็กสามารถบอกความต้องการที่จำเป็นของตนเองได้ เลือกสิ่งของต่าง ๆ จากความจำเป็น และสามารถแบ่งปันสิ่งของที่มีอยู่น้อยให้เพื่อนได้ใช้ร่วมกันได้โดยไม่ต้องมีผู้คอยชี้แนะตลอดเวลา 2) ด้านการวางแผนการเงิน เด็กสามารถวางแผนการเงินของตนเองได้ รู้จักการใช้เงินซื้อสิ่งของที่มีประโยชน์มากยิ่งขึ้น และรู้จักการออมเงินเพื่อเก็บไว้ซื้อสิ่งของที่จำเป็นต่อตนเองได้ และ 3) ด้านบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค เมื่อเด็กพบเจอพ่อค้า แม่ค้า หรือชาวสวน เด็กสามารถบอกได้ว่าบุคคลเหล่านั้นกำลังทำอะไร สามารถเลียนแบบการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดีได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

1.1 การเตรียมความพร้อมของเด็กและครูในการดำเนินกิจกรรมแต่ละระยะ เน้นหาความรู้ เศรษฐศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกัน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์ จัดกิจกรรมที่เด็กสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองและได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการของเศรษฐศาสตร์อย่างแท้จริง

จากการลงมือปฏิบัติ รวมถึงการสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออก และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เพื่อนำไปส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย

1.2 การส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจด้านความขาดแคลนและการเลือก การจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เกี่ยวกับการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า สามารถแบ่งปันสิ่งของที่ใช้ร่วมกันได้ มีการวางแผนการทำกิจกรรม และจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนการทำกิจกรรมทุกครั้ง เนื่องจากเด็กต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกัน

1.3 การส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน ผ่านการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และกิจกรรมบทบาทสมมติ เด็กเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีอยู่ที่มีมาทำเป็นของเล่น ของใช้ ทำให้เด็กได้เห็นว่าการใช้ของเล่นหรือของใช้บางอย่างไม่ต้องซื้อแต่สามารถทำได้ หรือแม้กระทั่งเด็กได้ประดิษฐ์กระปุกออมสินใช้เอง ทำให้เด็กมีแรงบันดาลใจในการออมเงิน ในการจัดกิจกรรมครูจะต้องมีการเตรียมพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมและเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนการดำเนินกิจกรรม

1.4 การส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการไปศึกษานอกสถานที่ ทำให้เด็กเกี่ยวกับแหล่งที่มาและวิธีการได้มาของนมและกล้วย ดังนั้น ครูจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลของสถานที่ที่จะไปและดูแลความปลอดภัยของเด็ก รวมถึงความรู้ที่เด็กจะได้รับจากการไปศึกษานอกสถานที่นั้น ๆ อาจมีวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้กับเด็กในคำถามหรือหัวข้อที่เด็กสนใจอยากเรียนรู้เพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการจัดประสบการณ์โครงการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาการจัดประสบการณ์แบบโครงการไปใช้ในการส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น พัฒนาทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา และ ทักษะคณิตศาสตร์

2.2 การจัดประสบการณ์แบบโครงการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์นั้นมีหลายรูปแบบ ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ศึกษาเปรียบเทียบกับการสอนรูปแบบอื่น เช่น การจัดกิจกรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ การรู้จักสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กานต์กมล นาบุญพัฒนา. (2561). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการผานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการเงินของเด็กปฐมวัย โรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*

- การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2555). *เศรษฐศาสตร์ เล่มเดียวอยู่ หนังสือเรียนเสริมวิชาเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: พลัสเพรส.
- ประทุม อังกูโรหิต. (2543). *ปรัชญาปฏิบัตินิยม : รากฐานปรัชญาการศึกษาในสังคมประชาธิปไตย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2548). *เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลดคิมทอง.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- วรนาท รักสกุลไทย และคณะ. (2559). *สุดยอดเทคนิคการจัดการเรียนรู้ แบบครุมืออาชีพ “การสอนแบบโครงการ”* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: แสบปี เลิร์นนิ่ง
- วัฒนา มัคคสมัน. (2555). *การศึกษาประสิทธิผลของการเรียนการสอนชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Chard, S. C. (2014). *Documenting Children Learning: Assessment and Evaluation in the Project Approach*. Ney Jersey: Ablex.
- Chard, S. C. (2014). *The Project Approach: A Practical Guide for Teachers*. University of Alberta, Edmonton, Canada. August 15, 2019, from <http://www.projectapproach.org>.
- Borg, F. (2017). *Kids, cash and sustainability: Economic knowledge and behaviors among preschool children*. Sammy King Fai Hui, The Education University of Hong Kong, Hong Kong. Retrieved August 20, 2019, from <https://doi.org/10.1080/2331186X.2017.1349562.pdf>.
- Federal Reserve Bank of St. Louis. (2015). *Kiddyn mics An Economics Curriculum for Young Learners*. Econlowdown Click. Teach. Engage. Retrieved October 20, 2019, from <https://www.stlouisfed.org/education/kiddynomics-an-economics-curriculum-for-young-learners.pdf>.
- Pennsylvania Department of education. (2014). *PRE-KINDERGARTEN Office of Child Development and Early Learning*. Pennsylvania Department of Education. Retrieved October 15, 2019, from <https://www.education.pa.gov/Documents.pdf>.
- Utah State Office of Education. (2003). *Elementary CORE Academy. Academy Handbook Kindergarten*. Retrieved October 15, 2019, from <https://academy Handbook Kindergarten.pdf>.